

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2022. (III. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.426/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Mester Csaba ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügyben felperesként vett részt. A Budapest Környéki Törvényszék előtt folyt közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az ügyben első fokon eljáró hatóság arra kötelezte az indítványozót, hogy a perbeli ingatlanon álló tárolóépületeket, nyári konyhát és kerti építményt elbontsa. Az elsőfokú határozat alapján az indítványozó nem rendelkezett építési engedéllyel és a hatóság felé sem tett bejelentést, a telek pedig nem volt beépíthető. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Pest Megyei Kormányhivatal akként változtatta meg az elsőfokú határozatot, hogy arra kötelezte az indítványozót, hogy hat hónapon belül bontsa el az összes építményt és térburkolatot, továbbá állítsa helyre az eredeti terepszintet. Az alperes a másodfokú határozatot a Törökbálint Helyi Építési Szabályzatáról szóló 25/2015. (IX. 21.) önkormányzati rendeletére (a továbbiakban: HÉSZ) alapította.
- [3] Az indítványozó a Budapest Környéki Törvényszéknél benyújtott keresetében a másodfokú határozat megsemmisítését, illetve megváltoztatását kérte arra tekintettel, hogy az jogszabálysértő. Előadta, hogy kérelmet nyújtott be a képviselő-testülethez a HÉSZ módosítása érdekében, melynek sikere esetén a bontásra kötelezés érvényét veszíti. A telek beépítésének tilalmáról nem volt tudomása, az építkezéskor abban a hiszemben volt, hogy a beépíthetőség 3%-os. A határozat megváltoztatása azért is indokolt, mert sem az államnak, sem az önkormányzatnak nem érdeke, hogy a telkek parlagon álljanak.
- [4] A Budapest Környéki Törvényszék elutasította az indítványozó keresetét. Ítéletében hangsúlyozta: a kizárólagosan vizsgálendő kérdés az, jogszerűen került-e határozati formában kiadásra a határozatban foglalt kötelezés. A kerti építmények és a medence jegyzőkönyv által dokumentálhatóan megtalálhatóak a perbeli telekingatlanon, holott a korábban készített légifelvételeken még nem voltak láthatók. Az alperes és az elsőfokú hatóság a HÉSZ-nek a határozatok meghozatalának időpontjában hatályos állapota alapján kellett eljárnia, ennek értelmében a telekingatlan beépíthetősége 0%. Nem vehető figyelembe az indítványozó által hivatkozott, 2012. áprilisi keltezésű bejelentés sem, annak adattartalma ugyanis a tárgyi ingatlanra és a perben releváns körülményekre nem vonatkozatható.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, melyben a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjaira hivatkozott. Előadta, hogy a hatóság elmulasztotta teljesíteni azt a kötelezettségét, hogy az ügyféllel történő együttműködés keretében tájékoztassa az indítványozót a kapcsolódó eljárás megindításának lehetőségéről. E mulasztás érdemben befolyásolta a jogerős ítéletet és annak jogszerűtlenségét eredményezte. A kapcsolódó eljárásokat illetően szükséges a joggyakorlat továbbfejlesztése, továbbá az ügyben felmerült jogkérdésnek kiemelkedő társadalmi jelentősége van, minderre tekintettel indokolt a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása.
- [6] A Kúria a támadott végzéssel a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. A végzés indokolása szerint nem indokolt a joggyakorlat továbbfejlesztése, mert nem változott meg a gazdasági-társadalmi-jogi környezet, a felmerült jogkérdés nem érinti a jogalanyok széles körét, továbbá olyan elvi jellegű kérdés sem merült fel az ügyben, amellyel kapcsolatban felsőbb bírósági iránymutatás szükséges.

- [7] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését a Budapest Környéki Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy a közigazgatási hatóságok eljárása nem felelt meg az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) több előírásának, mindenekelőtt az ügyféllel való együttműködést előíró 2. § (2) bekezdésnek. A bíróságnak tekintettel kellett volna lennie arra a tényre, hogy az építkezés négy, önálló helyrajzi számmal ellátott telekingatlanon zajlott, ezért a hatóságoknak és a bíróságoknak együttesen kellett volna vizsgálnia a kialakult jogi helyzetet. A tényállás teljes körű feltárásához hozzátartozott volna annak figyelembe vétele, hogy a perbeli ingatlan HÉSZ-beli átminősítése folyamatban volt. Az alperes által a másodfokú határozatban előadottakból kitűnik, hogy az építésügyi hatóságnak hiánypótlást kellett volna elrendelnie. Továbbá az eljáró hatóságnak tájékoztatnia kellett volna az indítványozót mint ügyfelet arról, hogy a kapcsolódó eljárásban eljáró hatósághoz benyújtandó kérelmet nála is előterjesztheti. Az alperes elmulasztotta a tényállás kiegészítését, jóllehet maga ismerte el, hogy az kiegészítésre szorul, és erre az eljáró bíróságok sem voltak tekintettel. Összességében tehát mind a hatóságok, mind a bíróságok megsértették az ügyféllel való együttműködés, valamint a tényállás valósághű feltárásának törvényi követelményét, ami az indítványozó tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője 2021. június 17-én vette át a Kúria végzését, majd július 15-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be a panaszt az elsőfokú bíróságon.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint.
- [12] A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [13] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [15] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése alapján meghozott végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [16] Az indítványozó a közigazgatási per megsemmisítésére, illetve megváltoztatására irányuló keresetével kimerítette rendes jogorvoslati lehetőségeit, egyúttal a rendkívüli jogorvoslatok köréből élt a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogával, ezért számára megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [17] Az indítványozó az építésügyi hatósági eljárás ügyfeleként, illetve a közigazgatási per felpereseként érintettnek minősül.

- [18] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [19] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírói eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [21] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [22] A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz egyfelől azt kifogásolja, hogy az eljáró hatóságok és a Budapest Környéki törvényszék nem tekintették az ügy elbírálása szempontjából jelentősnek az indítványozó által előadott érveket, másrészt azt, hogy a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjai szerinti mérlegelési jogkörét gyakorolva nem az indítványozó álláspontjával értett egyet; és ezen állásfoglalások Alkotmánybíróság általi felülbírálatát kéri. E törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekben azonban az Alkotmánybíróság érdemi állásfoglalása nem indokolt és arra a hatásköre sem terjed ki. A Budapest Környéki Törvényszék az alperesi határozat törvényességének felülvizsgálata során azt a körülményt jelölte meg perdöntő jelentőségűnek, hogy a HÉSZ-nek az építésügyi hatósági eljárás megindításakor hatályos állapota a perbeli telekingatlan beépíthetőségét kizárta, ebből következően az indítványozó építkezése jogszerűtlen volt. A Kúria pedig egyfelől – a gazdasági-társadalmi-jogi környezet változatlanságára tekintettel – nem látta indokát a joggyakorlat megváltoztatásának, másfelől a bírói gyakorlat által rendezettnek ítélte a felmerült jogkérdést. A törvényszék és a Kúria kellő alapossággal megválaszolta az ügyben felmerült, lényeges kérdéseket, a tételes jogi álláspontjuk Alkotmánybíróság általi felülbírálatára nincs alkotmányjogi indok.
- [23] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró hatóságok és bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz azonban a fentieknek megfelelően nem mutatott rá olyan alkotmányjogi szempontokra, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Az alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]}, ebből következően ha a tulajdonhoz való jog sérelmét a panasz a tisztességes hatósági, illetőleg bírósági eljárás sérelmére alapozottan állítja, és ez utóbbi jogok sérelmét alkotmányjogilag releváns érv nem támasztja alá, úgy a tulajdonhoz való jogra alapítva sem fogadható be a panasz. A jelen alkotmányjogi panasz ilyen, a befogadást indokoló körülményt nem mutat fel. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvnek, hogy a lebontásra kötelezés az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. február 15.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3437/2021.

